

**Til
Kunnskapsdepartementet**

Bærum 15.01.2015

postmottak@kd.dep.no

Høringsuttalelse til forslag om endringer i privatskoleloven «ny friskolelov»

Utarbeidelse av denne uttalelsen er gjort i fellesskap av følgende skoler:

Haugesund Toppidrettsgymnas
Norges Toppidrettsgymnas Bærum
Norges Toppidrettsgymnas Geilo
Norges Toppidrettsgymnas Kongsvinger
Norges Toppidrettsgymnas Lillehammer
Norges Toppidrettsgymnas Tromsø
Norges Toppidrettsgymnas Ungdomsskole Bærum
Toppidrettsgymnaset i Telemark

De ovennevnte NIF/OLT godkjente toppidrettsgymnasene (TG) har gjennomført en grundig vurdering av de forslagene og analysene som ligger i høringsnotatet om forslag til endringer i privatskoleloven («ny friskolelov»). Vi takker for muligheten til å uttale oss om ny lov, og vil gjerne bidra til at loven kan bli så god som mulig for elever som vil kombinere utdanning og toppidrett.

TG avgir herved følgende uttalelse:

1.2 Behovet for endringer

Vi støtter at det gjennom en ny lov tydeliggjøres skolenes handlingsrom og muligheter til å være reelle alternativer til den offentlige skolen. Videre støtter skolene forslaget til navneendring fra Privatskolelova til Friskoleloven.

8. Reguleringen av private skoler som tilbyr videregående opplæring i kombinasjon med toppidrett (toppidrettsgymnas)

8.1 Bakgrunn

I sammenheng med reform -94 ble det utviklet egne læreplaner for den enkelte idrett ved toppidrettsgymnasene. Dette var omfattende planer med innhold/læreplanmål og vurderingsformer i tråd med datidens krav. I sammenheng med innføring av *Kunnskapsløftet*, ble det etablert et mindre omfattende toppidrettsfag basert på offentlig godkjent læreplan (programfaget Toppidrett 1, 2 og 3). Dette faget kompenserte for de timene med tilrettelegging for toppidrett som tidligere (i allmennfaglig studieretning) lå innenfor rammen på 30 uketimer. Tilbud utover 30 timer som var ivaretatt i tidligere egne læreplaner for toppidrett, ble ikke formalisert i nye læreplaner ved innføring av Kunnskapsløftet.

Ad 8.3.-4. Departementets vurderinger

Dagens toppidrettsmodell har vært utviklet over en periode på 30 år og har vist seg velfungerende og har gitt svært gode resultater både sportslig og skolefaglig. De private toppidrettsgymnasene tilbyr studiespesialisering. På dette grunnlag ønsker vi at alternativ modell 8.2.1.1 *Idrettsfag* utgår som alternativ modell for et privat toppidrettsgymnas (se vårt forslag til lovtekst).

I tillegg til studiespesialisering gir vi et betydelig tilbud utover de 30 timene. Dette er i tråd med krav fra idretten knyttet til toppidrettsutøvere og unge/morgendagens utøvere og gjenspeiles i toppidrettsgymnasenes lokale planer for den enkelte idrett.

Kjernevirksomheten ved et toppidrettsgymnas skal være å legge til rette for at morgendagens toppidrettsutøvere kan kombinere videregående opplæring med toppidrettssatsning. Olympiatoppen definerer toppidrett som *"trenings- og forberedelsesarbeid på linje med de beste i verden, avhengig av den enkelte idretts egenart og utbredelse. Arbeidet fører til jevnlig prestasjoner på internasjonalt toppnivå. Morgendagens toppidrettsutøvere er de som på varierende alders- og prestasjonsnivåer driver kvalitetsutvikling gjennom en langsiktig progresjonsplan som normalt vil føre fram til internasjonalt toppidrettsnivå"*.

Kombinasjonen videregående utdanning og toppidrettssatsning er krevende. Morgendagens utøvere (elever ved toppidrettsgymnas) skal gjennomsnittlig ha 900-1000 timer idrettslig aktivitet/trening i året og i tillegg må det være kvalitet i helheten rundt eleven/utøveren både skolefaglig og idrettslig. Denne kvaliteten er avhengig av både timetall, bl.a. et tilstrekkelig antall treningstimer på dagtid, og spisskompetanse. Utøvere med bakgrunn fra private toppidrettsgymnas har vunnet 50 OL-medaljer, 141 VM-medaljer, 154 junior VM medaljer og 742 World Cup-medaljer for Norge. Dette hadde antagelig ikke vært mulig uten statsstøtten (idrettsfagsats+toppidrettstilskudd) og uten store treningsmengder, dvs. tid til trening. Dette er kjernen i vår argumentasjon for å beholde de samme økonomiske rammene kombinert med det timetall (30) vi har i dag knyttet til offentlige læreplaner.

Alternativ modell

Vi ser at statsstøtte som kombinasjonen idrettsfagsats og særskilt toppidrettstilskudd kan virke forvirrende. Hovedgrunnen til denne forvirringen er at idrettsfagsats etter Kunnskapsløftet ordinert gjenspeiler krav om 35 formelle timer på det enkelte trinn, mens toppidrettsgymnas tilbyr studiespesialisering med 30 timer (på vg2 og vg3).

Dette kan løses ved at det gjeninnføres en egen *toppidrettsfagsats* (som under Bondevik II – regjeringen) per elev som erstatter summen av idrettsfagsats og det særskilte toppidrettstilskuddet. Denne satsen må da minimum gi likt tilskudd som summen av de to nevnte tilskudd. Alternativt anbefales det å benytte samme sats som for *Musikk, dans og drama*. Ressursbehov kan i stor grad likestilles når det gjelder treningstid og individuell oppfølging. En slik sats vil være lovhjemlet, enkel å håndtere og gi ønsket forutsigbarhet for både skolene og bevilgende myndighet.

Vi har på lik linje med regjeringen/høringsnotatet et ønske om å formalisere og synliggjøre det arbeidet som utføres og samtidig etablere en tydeligere toppidrettsgymnasmodell iht. lovens §2-1 d. Dersom det på dette grunnlag er behov for en tydeligere innramming av de 35 timene på vg2 og vg3, kan dette løses gjennom modellen nedenfor.

På lik linje med retningslinjer for offentlige skoler kan et toppidrettsgymnas med studiespesialisering legge inn et valgfritt programfag innenfor 30 timer. Å benytte disse 5 uketimene til tilrettelegging for toppidrett er helt avgjørende for at toppidrettsgymnasene skal kunne tilby den kvalitet (skissert ovenfor) som kreves og som er grunnlaget for vår godkjenningsparagraf (tilrettelegging for toppidrett). Samtidig er det en naturlig progresjon i treningsmengde, som gjør at et mindre antall timer på vg1 vil være akseptabelt og fornuftig.

I sammenheng med etablering av en tydeligere toppidrettsgymnasmodell, er det et sterkt ønske å endre navnet på dagens programfag i Toppidrett 1, 2 og 3 til *Konkurransetidrett* 1, 2 og 3. Erfaring viser at begrepet toppidrett svært ofte misbrukes, jf. Olympiatoppens definisjon ovenfor, og at begrepet har blitt betydelig utvannet etter innføringen av toppidrettsfaget i videregående skole. Vi vil derfor anbefale fagnavnet *Konkurransetidrett*, da dette er mer beskrivende for innholdet i gjeldende læreplan, noe som også er i tråd med uttalelser fra Olympiatoppen.

Dette vil da som tidligere, være et valgfritt programfag innenfor idrettsfag på linje med Breddeidrett, Friluftsliv og Lederutvikling, noe som også vil underbygge det faktum at det å tilby 5 timer toppidrett/konkurransetidrett per uke, i seg selv ikke kvalifiserer for benevnelsen toppidrettsgymnas.

En visualisering av timene opp til minimum 35 timer (vi har her lagt inn vårt forslag til navnet *Konkurransetidrett* på programfaget med dagens navn på faget i parentes):

Vg1	Vg2	Vg3	Timer
Konkurransetidrett 1 (Toppidrett 1)	Toppidrett Etter egen plan	Toppidrett Etter egen plan	
Fag, studiespesialisering inkl. KØ	Konkurransetidrett 2 (Toppidrett 2)	Konkurransetidrett 3 (Toppidrett 3)	5
	Øvrige fag, studiespesialisering inkl. KØ	Øvrige fag, studiespesialisering inkl. KØ	25

Denne modellen baserer seg på at det tilbys 5 timer Konkurransetidrett (tilsvarende dagens Toppidrett 1) på vg 1. Videre tilbys konkurransetidrett 2 og 3) på vg2 og vg3. I tillegg formaliseres som et nytt toppidrettsfag, etter egne planer på vg2 og vg3, og som er tilpasset toppidrettsgymnasene.

Ovennevnte modell vil skille toppidrettsgymnasene tydeligere og mer formelt fra andre tilbud både innen studiespesialiserende og idrettsfag. Dette er naturlig, da toppidrettsgymnasene godkjent etter §2-1 d skal ha en spesiell toppidrettsprofil.

Ad 8.6. Lovforslag

På bakgrunn av ovennevnte foreslås følgende nytt tredje ledd i privatskolelovens § 2-1:

"Med særskilt tilrettelagt vidaregående opplæring i kombinasjon med toppidrett, jf § 2-1 bokstav d, meinast i denne sammenheng årstimetalet for utdanningsprogram studiespesialisering med tillegg av 140 årstimar konkurranseidrett (toppidrett) på vg1. Programfaget konkurranseidrett skal vera eitt av programfaga på vg2 og vg3. I tillegg skal det minimum tilbys 140 timar toppidrett på vg2 og vg3 etter eigen plan."

Dette vil sikre nødvendig timetall til idrettslig aktivitet/trening i tråd med kvalitetskrav fra Olympiatoppen, samtidig som det vil gi minimum 35 timer per uke på alle trinn.

Konklusjon

Vi ønsker ikke at det skal etableres flere alternative modeller. Ulike modeller vil med all sannsynlighet gi tilbud med uønsket sprik i kvalitet. Dette vil gjøre det vanskelig for søkere å orientere seg i skoletilbudet. Det vil også bli vanskelig å differensiere tilskudd for ulike modeller. Flere modeller vil også skape åpenbare utfordringer vedrørende kvalitetssikring.

For å sikre kvalitet i både nåværende toppidrettsgymnas og evt. søknader om godkjenning for nye skoler, er det viktig at idretten representert ved NIF/OLT får en formell rolle. Vi ber om at det stilles ressurser til disposisjon for NIF/OLT, slik at de kan ivareta dette arbeidet på en forsvarlig måte.

8.7 Merknader til lovforslaget

Vi støtter at det godkjennes toppidrettsungdomsskoler etter ny friskolelov. Det bør settes krav til at disse etableres i tilknytning til allerede NIF/OLT godkjente toppidrettsgymnas. Dette vil sikre en god skole og idrettslig utvikling i et 13 til 19 års løp, og har vært en suksess ved NTG-U i Bærum i 10 år. Godkjenningen av disse skolene bør etter vår mening ligge under § 2-1 d og ikke som foreslått §2-1 i.

Oppsummering:

- Tilstrekkelig antall treningstimer og kvalitet sikres best gjennom videreføring av dagens modell og tydeliggjøring av denne i tråd med vårt lovforslag (Ad. 8.6).
- Det etableres kun en toppidrettsgymnasmodell.
- Det valgfrie programfaget Toppidrett endrer navn til Konkurransetidrett fra og med 1.8.2015.
- Dersom dagens toppidrettsgymnasmodell endres, må det gis 3 års dispensasjon med mulighet for drift etter gammel modell.
- NIF/OLT tildeles ressurser til å kunne ivareta kvalitetssikring av eksisterende toppidrettsgymnas og evt. nye søknader om godkjenning iht. §2-1 d.

For Norges Toppidrettsgymnas
Arild Strømnes (sign)
Styreleder

For Toppidrettsgymnaset i Telemark
Alv Øystese (sign)
Rektor/daglig leder

For Haugesund Toppidrettsgymnas
Harald Egil Tvedt
Rektor/daglig leder (sign)